

те и демографските характеристики. Следва кратък обзор на статуса на малцинствата преди 1944 г. По-нататък са разгледани процесите, които стоят в основата на държавната политика спрямо съответните малцинства. Накрая се изследват приликите и разликите в училищното дело, политиката на заселване и смените на имената. Училищното дело на всяка от етническите групи се разглежда отделно по няколко причини. Първо, по тази тема има относително добри източници на информация и, второ – на базата на учебното дело могат да се покажат държавните усилия за интеграция, а също успехите (и провалите) на модернизирването.

„Политика на заселването“ тук се разбира в най-широкия смисъл. В съответните подглави са разгледани всички мерки, които засягат местоживеенето на членовете на отделните малцинства – преселвания, емиграция, а също и правните разпоредби за установяване на ромите на постоянно местожителство. Смените на имената са представени в края на всяка глава, тъй като те поне на пръв поглед представляват най-необяснимите мерки, а, от друга страна – те са винаги своего рода „заключителна поанта“ на държавната политика. В случая с преименуването на турците това може да се тълкува дори буквално – по този начин БКП, ръководена от дългогодишния си генерален секретар Тодор Живков, обявява банкрута на малцинствената си политика. Всички мероприятия на правителството след 1984/85 г. представляват по същество само опити да се укротят предизвиканите и от самата партия етнически напрежения в страната. Безсилието на властите да възстановят „реда“ в тази заплетена ситуация се изразява не на последно място в прилагането на насилие спрямо представители на етническите малцинства и накрая – в отварянето на границите. Отварянето на границата от своя страна оказва влияние върху политическата съдба на Живков. Дестабилизирането на страната, породено от емиграцията на 300 000 души, повечето от които в трудоспособна възраст, без съмнение е един от факторите, накарали групата около външния министър Петър Младенов да свалят Живков с дворцов преврат.

Съзнателно съм използвал в изследването си една отворена терминология, особено що се отнася до определенията за малцинствата. Както е известно, в тази област има